

Mattiiseni-päevad – tõhus õpituba

Riina Mägi,

Vooremaa

Jõgeva Gümnaasiumis toimunud Alo Mattiiseni muusikapäevad on ansambli konkursi žürii esimehe Olav Ehala meelest parim tõendus, et eestlased on laulurahvas.

„Rõõmustas, et nägin siin nii palju laulvaid poisse,” ütles Olav Ehala. „Mattiiseni-päevade suur pluss on ka see, et noortele pakutakse lisaks konkursikontsertidele muudki muusika-elamusi. Suur üllatus oli Tartu Waldorfgümnaasiumi vilistlaste meesansambli Võta See vaimukas kontsert. Kreisiraadio lahja aastavahetuseõhu asemel oleks televisioon võinud nende poiste esinemist näidata. Alo Mattiiseni isamaalaulud ja „Ei ole üksi ükski maa”, mida esitasid kaitseväge segakoor ja solistid, läksid minuvanas-te ja palju noorematele hinge aga ilmselt eri põhjustel. Kui noored tunnetavad lihtsalt nende laulude väge, siis minule tulid elavalt meelde paari aastakümne tagused sündmused. Olin ju „Ei ole üksi ükski maa” esmaettekande ajal Tartu levimusiikpäevade žüriis ja mullegi kingiti kollane T-särk kirjaga „Ei fosfooriidile!”

Eriti meeldis Ehale, et Jõgeval lauldi ainult eesti keeles. Emakeeluse nõue on Mattiiseni-päevade konkursil kehtinud juba kolm aastat. Kui välismaisele loole eestikeelseid sõnu võtta pole, tehakse need ise. „Omatehtud vaimukad sõnad annavad loole teinekord mõnusa nihestatuse,” ütles Ehala.

Üksteiselt võtsid neljas vanuserühmas mõõtu 48 ansamblit. Eriti palju oli neid Järvamaalt (11), Tallinnast (10), Saaremaalt (8) ja Raplamaalt (5). Kõige suurema kasuteguriga, kui nii võib öelda, võistlesid sauelased

Suur Kõrv koosseisus Andres Ammas, Kait Tamra, Raul Talmar, Tiit Raud, Olav Ehala, Piret Rips ja Raili Jaanson annab Alo Mattiiseni portree poole vaadates ametivannet.

ja kuressaarlased. Saue poistekoori poisteansambel (juhendajad Elviira Alamaa ja Ulvi Kanter) said 4.–5. klasside vanuserühmas esikoha ja Saue Gümnaasiumi tütarlasteansambel Sirtsud (Grete Põldma) tuli võitjaks 6.–7. klasside vanuserühmas. Kuressaare Gümnaasiumi huvikooli Inspira meesansambel Jepps (Veikko Lehto) võitis peapreemia ning sama huvikooli segaansambel Sa:arlaine (Laine Lehto) ja tütarlasteansambel Mandlike (Pilvi Karu) tunnustati parimaks vastavalt gümnaasiumiastme segaansambli ja 8.–9. klasside ansambli hulgas. Kaks esikohat läks siiski mujale ka. Tõrva laulustuudio neidude ansambel (Novella Hanson) laulis end parimaks gümnaasiumiastme neidude ansambliks ja Rapla Ühisgümnaasiumi meesansambel (Thea Paluoja) parimaks gümnaasiumiastme meesansambliks.

Kes tulemustest lähemalt huvitub, leiab need Jõgeva Gümnaasiumi kodulehelt.

Muusikaõpetajate Liitu esindas ansambli konkursi žüriis ehk Suures Kõrvas Võrumaa poistekoori dirigent Tiit Raud. Ta ütles, et Mattiiseni-päevad on nagu õpituba, kus tugevamate

tegijate esinemisest kogemusi ammudatakse ja inspiratsiooni saadakse.

Tõepoolest, ansambli laulu taset on Jõgeva konkurs kaheteistkümne toimumisaastaga jõuliselt kergitanud. Nii mõnegi juhendaja nimele (Thea Paluoja, Toomas Voll, Mari Ausmees, Tiit Schüts, Laine ja Veikko Lehto jt) reageerib Mattiiseni-päevade publik juba ette aplausiga, sest teatakse: selle õpetaja käe alt kehva tulemust ei tule. Samas on Jõgeval alati ruumi uutele tulijatele. Tänavu panid endast rääkima näiteks Saue Sirtsude juhendaja Grete Põldma, Tõrva laulustuudio neidude ansambli juhendaja Novella Hanson ja mõni teinegi. Muusikaõpetajate Liidu eriauhinna said siiski end juba tõestanud tegijad Thea Paluoja ja Veikko Lehto.

Too õpitoa moment, aga ka ürituse eriline aura tõmbavad Mattiiseni-päevadele neidki noori, kel gümnaasium juba seljataga. Seekord olid enamvähem täies koosseisus kohal näiteks 2003. aastal peapreemia võitnud Rapla Laulustuudio segaansambel Klükk ning kaks aastat hiljem samaga hakkama saanud Haljala ja Rakvere gümnaasiumi segaansambel Sheikhid.

IV muusikaõpetuse olümpiaadi üleriigilise vooru tulemused

6.–7. klassid

Kulddiplomid: I Heleri All (Tootsi PK, 6. kl, õp K. Rõõmsaare); II Merit Kraav (Tln RK, 7. kl, H. Roos); III Ruti Kirikmäe (Värska G, 6. kl, G. Viskar); III Helis Oidekivi (Rocca al Mare K, 7. kl, H. Renter-Reintamm).

Eripreemiad

Parim noodistlaulmine: Ruti Kirikmäe; Helis Oidekivi.

Parim laulu esitus: Annika Lundver (Tln RK, 7. kl, H. Roos); Sten Paal (Turi G, 7. kl, T Schüts).

Parim omalooming Heleri All.

Parim kirjalik töö Heleri All.

Parim muusikaarvustus: Ruti Kirikmäe; Helis Oidekivi.

Hõbediplomid (tähestikulises järjekorras): Triinu Aasaroh (Otepää G, 7. kl, õp E. Eljand); Andreas Jürimäe (Pärnu Vanalinna PK, 7. kl, S. Pau); Grete Kaar (Palivere PK, 7. kl, A. Kübarsepp); Elisabeth Kendrali (Juri G, 6. kl, H. Laurand); Helerin Kuusk (Tln Saksa G, 7. kl, M. Kaur); Johannes Laas (Tartu Kommertsg, 7. kl, S. Tiks); Kaari Luik (Kuusalu KK, 6. kl, T. Esko); Annika Lundver; Eva-Maria Oja (Otepää G, 7. kl, E. Eljand); Alvar Olgo (Jõgeva G, 7. kl, M. Oja); Sten Paal; Kadri Rea (Tihemetsa PK, 7. kl, T. Hermann); Hele-Maria Taimla (Võru Kreutzwaldi G, 7. kl, J. Reiljan); Kadi Vaher (Tln Saksa G, 6. kl, M. Kaur).

Pronksdiplomid (tähestikulises järjekorras): Keity Eres (Alatskivi KK, 7. kl, õp E. Koort); Hanna Hark (Rapla Ühisg, 7. kl, E. Meidla); Jane Kaju (Kuressaare G, 6. kl, M. Rand); Teno Kongi (Lehtse PK, 6. kl, T. Tikkerber); Kristiina Kõiv (Ülenurme G, 7. kl, T. Voort); Ingel Luts (Sillamäe Eesti PK,

7. kl, J. Mets); Piret Mütür (Võhma G, 6. kl, M. Juudas); Arty Tamme (Käina G, 6. kl, H. Lindmäe).

Gümnaasium

Kulddiplomid: I Anastassia Mišenkina (Tln 37. KK, 10. kl, õp K. Raamat); II Kärt Kanger (TIK, 11. kl, M. Peterson); III Kaia Oidekivi (Kuressaare G, 11. kl, M. Rand); Evelin Kangro (Tln Ühisg, 11. kl, A. Erit).

Eripreemiad

Parim noodistlaulmine Sander Pehk (Tartu Tamme G, 11. kl, K. Aan).

Parim laulu esitus Helgi Kahar (Pärnu Ülejõe G, 12. kl, M. Muttik).

Parim omalooming Evelin Kangro.

Parim kirjalik töö Anastassia Mišenkina.

Parim muusikaarvustus: Johanna Mängel (GAG, 11. kl, M. Ilus); Ille Saar (Tln 21. K, 11. kl, K. Mägi).

Hõbediplomid (tähestikulises järjekorras): Cätly Hein (Tln Saksa G, 9. kl, õp M. Kaur); Anne-Liis Kaerma (Paide G, 11. kl, A. Toomistu); Helgi Kahar (Pärnu Ülejõe G, 12. kl, M. Muttik); Siim Kornel (Valga G, 11. kl, R. Laanoja); Lii Lõhmus (Taru G, 12. kl, T. Jõgis); Johanna Mängel; Sander Pehk; Heili Rosin (Põltsamaa Ühisg, 10. kl, H. Martin).

Pronksdiplomid (tähestikulises järjekorras): Anastassia Chikina (Ahtme G, 12. kl, õp O. Kozlova); Signe Ivask (Rannu KK, 12. kl, K. Koger); Kerli Martin (Nõo RG, 11. kl, M. Pastak); Madli Metste (Kilingi-Nõmme G, 11. kl, E. Kivisild); Maarja Mändmaa (Varstu KK, 11. kl, K. Norman); Ille Saar (Tln 21. K, 12. kl, K. Mägi); Tauri Trik (Märjamaa G, 11. kl, K. Aavik); Doris Katre Truuveer (Kadrina KK, 11. kl, E. Altmäe).

AVITA soovitab

Muusikaõpetus gümnaasiumile I

Autorid: Toomas Siitan, Anu Sepp

Käesoleva aasta sügisel ilmub gümnaasiumi muusikaõpetuse I kursust hõlmav õppekomplekt, mis koosneb õpikut, tööraamatust ja CD-komplektist.

Õpiku koostamisel on olnud rõhuasetus erinevate ajastute muusikal ning tippheiloojate loomingu, vähem tähelepanu on pööratud heliloojate eluloolistele andmetele. Ka loomingu ülevaated on esitatud kokkuvõtlikult lisalugemiseks mõeldud tekstidena.

Võrreldes raamatuga „Õhtumaade muusikalugu” I (mis on olnud küll oluliseks alusmaterjaliks käesolevale õpikule), on tekste tunduvalt lühendatud ja lihtsustatud. Õpik keskendub neljale ajastule: keskaeg, renessans, barokk ja klassitsism. Materjal sisaldab hulgaliselt kuulamisnäiteid koos selgitavate kommentaaridega. Lisaks tekstile, noodinäidetele ja arvukatele illustatsioonidele kuulub iga peatüki juurde ka ajastukeske lauluvara (koos teksti tõlgete ja hääldusega), millele leiab täiendust ka laulisest õpiku lõpus.

Iga ajastu käsitluse lõpetab kokkuvõte ning hulk kordamisküsimusi.

Gümnaasiumi tööraamatu (GTR) eesmärk on luua seoseid õpikus käsitletud ajastute ja tänapäeva muusika vahel, avardata silmaringi muusikakultuuriga külgnevatel aladel ning integreerida kõike seda teistes õppeainetes õpitavaga. Lisaks tööviikutele tutvavatele ülesannetele, mis on lahendatavad õpiku baasil, pakub GTR mitmekesiselt lisalugemist ning selle põhjal koostatud (projekti)ülesandeid. Näitena võib tuua rüütlikultuuri käsitlevaid materjale, tekste keskaegsete kloostrite kohta, pikemalt peatutakse Bingeni Hildegardi. Eraldi leheküljel on pühendatud ansambli Hortus Musicus. Õpilastel on võimalus koostada kontserdikava ning kujundada kavaleht kontserdile, kus esitatakse baroki- ja klassitsismiajastu muusikat. Millised küsimused esitaksid Bachile, kui oleks võimalus vastuseid saada? Millise väärtusega on tänapäeval Stradivari ja Amati valmistatud viiulid? Võrreldakse barokkiajastu ja tänapäeva ooperiteatrit, mängitakse muusikalist pokkerit jpm.

GTR-i lõpus on ligi 30 laulust koosnev laululisa. Vastukaaluks õpikus pakutud ajastukeskele repertuaarile on siin esindatud (peamiselt) tänapäeva eesti heliloojate eakohane laululooming. Nii saab see olema ka planeeritavas gümnaasiumi II ja III kursuse GTR-is. Kuna neid ei tule tagastada kooli raamatukokku, jääb õpilastele tõhus lauluvara, mida saab kasutada ka mujal kui koolis.

Anu Sepp

Muusikaõpetus 4. klassile

Autorid: Liivi Urbel, Monika Pullerits

Uus 4. klassi muusikaõpetuse komplekt lõpetab algklassidele mõeldud sarja. Õpiku koostamisel oleme lähtunud kehtivast ainekavast ning eesti koolimuusika traditsioonidest, mille rajasid Riho Päts ja Heino Kaljuste. Sarnaselt 1.–3. klassi õpikutega rakendasime ka uues õpikus jätkuvalt Carl Orffi muusikaõpetuse elemente ning kõiki tänapäevase pedagoogika põhimõtteid.

Pidasime oluliseks, et muusikaõpik

- ♦ sisaldaks sisukat ning õpilaste arengutasemele vastavat lauluvara;
- ♦ tutvustaks eesti ning maailma heliloojate loomingut;
- ♦ suunaks õpilaste teadmiste, oskuste ja vilumuste arendamist praktilise musitseerimise kaudu;
- ♦ arendaks muusikalist kirjaoskust;
- ♦ aitaks kujundada õpilaste tundemaailma ja terviklikku maailmapilti.

Õppematerjali koostamisel oleme püüdnud olla võimalikult õpilasekesksed, nii et õpilane saaks muusikaõpikut kasutada ka iseseisvalt ja tunneks rõõmu musitseerimisest.

Peamine rõhuasetus on praktilisel musitseerimisel – laulmisel ja pillimängul – ning arvestades õpilaste arengutaset, toetub see 4. klassis juba teadmiste ning muusikalise kirjaoskusele. Õpikus ongi rohkesti kaanoneid ja kahehäälsid laule, saate-ostinato'sid, kõne- ja rütmimänge.

Ainekavast lähtuvalt on õpikus suuremad teemad hääli- ja hääleliigid, muusikainstrumendid ja muusikaline tähestik. Uudsendina on sisse toodud rahvapillide teema ja tutvustatakse menuetti. Õpiku lõpus on mõisteid ja muusikalisi termineid seletav sõnastik.

Laulude valikul oleme püüdnud võimalikult erilisel viisil esitleda tulemuse poole. Meie koolimuusika klassikute René Eespere, Rein Rannapi, Olav Ehala kõrval on esindatud ka Riine Pajusaare, Meeli Nõmme, Villu Valdmaa, Toomas Volli, Tõnu Raadiku, Ingrid Kajak, Kaido Sussi, Juhan Trumpi jt laulud.

Suurt rõhku oleme pannud ka folkloorile, eelkõige regilauludele, sest tänapäeva koolikultuuris on nende kasutamine klassitunnis kahjuks endiselt tagasihoidlik. Regilaulude valikul lähtusime looduse aastaringist.

Eesti rahvaviiside kõrval võib õpikust leida ka meie lähinaabrite soomlaste, lätlaste, venelaste ja rootslaste, aga ka näiteks uganda, ungari, poola jt rahvaste laule. Lihtsamate keelte puhul on esimene salm esitatud originaalkeeles koos hääldusega. Laulda saab ka inglise keeles.

Eesti heliloojatest tutvustatakse uues muusikaõpikus lähemalt Veljo Tormist, Olav Ehalat ja Rein Rannapit. Maailma muusikast teeme juttu Johann Sebastian Bachist ja Ludwig van Beethovenist.

Õpiku juurde kuulub töövihik ja CD-komplekt. Töövihikus on nii loovülesandeid, muusikalist kirjaoskust kui ka muusika kuulamisega seotud ülesandeid. CD-komplekt sisaldab kõiki õpikus esitatud muusikalisi näiteid.

Liivi Urbel